

Advies voor richtlijnen voor
het milieueffectrapport
Entertainment Center Deventer

14 augustus 2002

ISBN 90-421-1023-6
Utrecht, Commissie voor de milieueffectrapportage.

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING.....	1
2. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES.....	2
3. DOEL EN BESLUITVORMING.....	2
3.1 Doel en achtergrond van de voorgenomen activiteit.....	2
3.2 Locatiekeuze.....	3
3.3 Besluitvorming.....	3
4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN.....	4
4.1 Algemeen.....	4
4.2 Alternatieven en varianten.....	6
4.2.1 Algemeen.....	6
4.2.2 Nulalternatief als referentiesituatie.....	6
4.2.3 Meest milieuvriendelijke alternatief.....	6
5. BESTAANDE MILIEUTOESTAND, AUTONOME ONTWIKKELING EN MILIEUGEVOLGEN.....	7
5.1 Algemeen.....	7
5.2 Verkeer en vervoer.....	8
5.3 Woon en leefomgevingskwaliteit.....	8
5.4 Veiligheid.....	9
5.5 Bodem, water, natuur en cultuurhistorie.....	9
6. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN.....	10
7. LEEMTEN IN INFORMATIE.....	10
8. EVALUATIEPROGRAMMA.....	10
9. VORM EN PRESENTATIE.....	11
10. SAMENVATTING VAN HET MER.....	11

1. INLEIDING

Jesse Special Products (JSP) heeft het voornemen om in de gemeente Deventer een entertainmentcomplex, het Deventer Entertainment Center, te bouwen. Het complex zal een bruto vloeroppervlak van ongeveer 15.500 m² beslaan. Het project is gepland aan de Holterweg, ten westen van het huidige parkeerterrein van De Scheg in Deventer. Het DEC zal onder andere de volgende voorzieningen bieden:

- indoor ski- en snowboardbaan
- horeca
- sportwinkel
- reisbureau
- (sneeuw) kartbaan
- klimhal
- indoor speeltuin
- lasergame
- cosmic bowling
- sauna

Naar verwachting zal het DEC jaarlijks ongeveer 360.000 bezoekers trekken. De technische capaciteit van de ski- en snowboardbaan zal 600.000 bezoekers gaan bedragen.

Om de aanleg van het DEC mogelijk te maken, is een herziening van het bestemmingsplan noodzakelijk. Vooruitlopend hierop wordt voor de realisatie van het DEC een artikel-19-procedure doorlopen. Ter ondersteuning van de artikel-19-procedure wordt een milieueffectrapport (MER) opgesteld.

Bij brief van 24 mei 2002¹ is de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over het milieueffectrapport. De m.e.r.-procedure ging van start met de kennisgeving van de startnotitie in het Deventer Dagblad op 29 mei 2002².

Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.³. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd. Het doel van het advies is om aan te geven welke informatie het MER moet bevatten om het mogelijk te maken het milieubelang volwaardig in de besluitvorming mee te wegen.

De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen⁴, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. In dit advies verwijst de Commissie naar een reactie wanneer deze naar haar oordeel:

- informatie bevat die in het MER opgenomen moet worden of die nader onderzocht moet worden, zoals informatie over specifieke lokale milieuomstandigheden;
- belangrijke vragen en discussiepunten naar voren brengt, bijvoorbeeld over te onderzoeken alternatieven.

---

¹ Zie bijlage 1.

² Zie bijlage 2.

³ De samenstelling hiervan is gegeven in bijlage 3.

⁴ Bijlage 4 geeft hiervan een lijst.

2. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES

De Commissie is van mening dat het MER zich dient toe te spitsen op de volgende hoofdpunten.

- een goede onderbouwing van de locatiekeuze;
- de gevolgen van het voornemen voor de verkeersafwikkeling, de parkeermogelijkheden, het ruimtebeslag en de verkeersveiligheid. Hierbij moet speciale aandacht besteed worden aan de effecten in combinatie met de effecten van De Scheg;
- de gevolgen van het voornemen voor de leefbaarheid, met speciale aandacht voor de externe veiligheid, sociale veiligheid en de visuele hinder;
- een meest milieuvriendelijk alternatief (mma) waarin in ieder geval milieuvriendelijke mogelijkheden bezien moeten worden voor verkeer, ruimtegebruik (parkeren), energie (synergie met De Scheg) en mogelijkheden voor het minimaliseren van geluidsoverlast en externe veiligheidsrisico's;
- een goede samenvatting. De samenvatting is het deel van het MER dat vooral gelezen wordt door besluitvormers en overige betrokkenen en dient om deze reden voor een breed publiek goed leesbaar te zijn en alle relevante informatie voor de besluitvorming te bevatten.

3. DOEL EN BESLUITVORMING

Artikel 7.10, lid 1, onder a van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd."*

Artikel 7.10, lid 1, onder c van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het milieu-effectrapport wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten van bestuursorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven."*

3.1 Achtergrond en doel van de voorgenomen activiteit

In het MER moeten de achtergronden van de ontwikkeling van het DEC toegelicht worden. Hierbij is het zinvol onderscheid te maken tussen de verschillende deelactiviteiten. In deze toelichting dient ingegaan te worden op de volgende punten:

- landelijke en regionale ontwikkelingen die de vraag naar leisure-activiteiten bepalen;
- het landelijke en regionale aanbod van dergelijke activiteiten en de positie van het voornemen hierbinnen; Het gaat hierbij ook om plannen die nog niet zijn uitgevoerd, maar waarover al wel een besluit genomen is.
- de omvang van het initiatief in relatie tot de omvang van het verzorgingsgebied en het aantal inwoners in de regio. Het MER dient aan te geven of er sprake is van acceptabele reistijden en of er geen vergelijkbare activiteiten elders hetzelfde verzorgingsgebied bedienen.

De doelen die worden nagestreefd met dit voornemen dienen concreet en meetbaar beschreven te worden, zodat de te ontwikkelen alternatieven/varianten hieraan getoetst kunnen worden. Ook de doelen ten aanzien van milieubescherming en -verbetering moeten worden aangegeven.

3.2 Locatiekeuze

De startnotitie geeft kort aan hoe de locatiekeuze tot stand is gekomen. Het betreft enerzijds de keuze voor de regio Deventer en anderzijds de keuze voor de locatie direct naast de Scheg. De startnotitie beschrijft de verschillende functies in het gebied langs de Holterweg en de daaruit voortvloeiende voorkeur voor deze locatie. In het MER moet beschreven worden hoe het initiatief past binnen de ontwikkeling van de As Binnenstad Colmschate. Daarnaast dient aangegeven te worden welke andere initiatieven gepland zijn in de zone tussen de spoorlijn en de Holterweg en in hoeverre deze functioneel en/of verkeerskundig samenhangen met het DEC.

In het MER moet aangegeven worden welke overige locaties in Deventer beschouwd zijn (met name de locatie naast het nieuwe voetbalstadion) en om welke redenen deze in het afwegingsproces zijn afgevallen⁵. In het MER dienen naast bedrijfseconomische en stedenbouwkundige overwegingen vooral de milieuarargumenten voor en tegen de verschillende locaties genoemd te worden. Hierbij moet aandacht besteed worden aan functionele samenhang, leefbaarheidsaspecten en de specifieke (on)mogelijkheden (met betrekking tot bijvoorbeeld energie, bereikbaarheid, parkeren) van de gekozen en de afgevallen locaties.

3.3 Besluitvorming

Kort moet worden aangegeven welke randvoorwaarden en uitgangspunten (ruimtelijke beperkingen, parkeerbeleid, grenswaarden emissies e.d.) gelden bij dit voornemen. Hierbij dient te worden verwezen naar beleidsnota's, (ontwerp-)plannen (bijvoorbeeld het streekplan) en (milieu)wetgeving, waarin deze zijn of worden vastgelegd. Aangegeven moet worden of er in (de omgeving van) het studiegebied gebieden liggen, die op grond van milieuaspecten een speciale status in het beleid hebben of krijgen (zoals ecologische verbindingzones of bijzondere natuurgebieden). Tevens moet beschreven worden welke maatstaven voor de afweging van alternatieven⁶ (bijvoorbeeld grens- en streefwaarden) aan het milieubeleid worden ontleend.

Het MER dient aan te geven dat het wordt opgesteld ten behoeve van de besluitvorming over de verlening van een vrijstelling (artikel 19 WRO). Ook dient beschreven te worden volgens welke procedure en welk tijdpad het besluit genomen wordt en welke adviesorganen en instanties daarbij formeel en informeel zijn betrokken. Tot slot moeten de besluiten worden aangegeven die in een later stadium nog moeten worden genomen om de voorgenomen activiteit te realiseren.

---

⁵ Zie ook inspraakreacties 6, 8 13 en 14 waarin gevraagd wordt om een nadere onderbouwing van de locatiekeuze en een uitleg wordt gevraagd waarom dit voornemen niet naast het nieuwe voetbalstadion gevestigd kan worden (bijlage 4).

⁶ Zie ook de hoofdstukken 4 en 6 van dit advies.

4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder b van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen, en de motivering van de keuze voor de in beschouwing genomen alternatieven."*

Artikel 7.10, lid 3 van de Wm:

"Tot de ingevolge het eerste lid, onder b, te beschrijven alternatieven behoort in ieder geval het alternatief waarbij de nadelige gevolgen voor het milieu worden voorkomen, dan wel, voor zover dat niet mogelijk is, deze met gebruikmaking van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu, zoveel mogelijk worden beperkt."

4.1 Voorgenomen activiteit

De voorgenomen activiteit en de alternatieven moeten worden beschreven voor zover deze gevolgen hebben voor het milieu. Deze beschrijving dient gebaseerd te zijn op een beschrijving van de deelactiviteiten, waarbij onderscheid gemaakt kan worden tussen de vaste deelactiviteiten, die in ieder geval tot het plan behoren, en optionele deelactiviteiten waarover minder zekerheid bestaat. De omschrijving van de voorgenomen activiteit omvat de inrichting van het terrein, het ontwerp, de bouw, het beheer en het gebruik van de sport- en recreatievoorzieningen, de parkeervoorzieningen, verkeer- en verkeersaspecten, energievoorzieningen alsmede de overige ondersteunende voorzieningen.

De Commissie adviseert in het MER duidelijk aan te geven op welke wijze de voorgenomen activiteit wordt afgestemd op de overige activiteiten in de nabije omgeving zoals De Scheg. Het gaat hierbij om ruimtelijk/functionele afstemming en afstemming van aanvangs- en sluitingstijden en data van grootschalige evenementen en activiteiten.

4.1.1 Bezoekersaantallen

Aangezien het verkeer tot de belangrijkste milieueffecten van het voornemen leidt, is een nadere onderbouwing van het in de startnotitie vermelde aantal bezoekers van groot belang. Ook dient de maximumcapaciteit⁷ per onderdeel berekend te worden. Bij de presentatie van de bezoekersaantallen dient aan de volgende punten bijzondere aandacht te worden geschonken.

- Er dient een vergelijking met bezoekersaantallen van overeenkomstige voorzieningen te worden gemaakt.
- Voor elk van de onderdelen van het voornemen moet worden aangegeven hoe de verdeling van het aantal bezoekers over de dag, de week en het jaar zal zijn, met een inschatting van de waarschijnlijke herkomst van de bezoekers.

---

⁷ Dat is de technische capaciteit gecorrigeerd door ervaringscijfers dan wel reële inschattingcijfers.

- Er dient te worden bezien tot welke totale aantallen bezoekers dit leidt en hoe vaak een topdrukte zal ontstaan door samenloop van activiteiten. Daarnaast dient een gemiddeld bezoekersaantal berekend te worden. Dit alles is mede van belang voor de bepaling van de benodigde parkeervoorzieningen en de verkeersdrukte (zie § 5.2).
- Uit de verdeling in de tijd moet worden afgeleid wat het maatgevende aantal bezoekers is voor de verkeersberekeningen. Daarbij moet tevens worden bezien in hoeverre deze hoge aantallen samenvallen met gebruiker-spieken van voorzieningen en invalswegen van de stad in het plangebied.
- Uit de bezoekersaantallen en -verdeling moet kunnen worden afgeleid hoeveel verkeersbewegingen er na 23.00 uur zullen plaatsvinden, dit vooral met het oog op de berekening van de geluidhinder.

4.1.2 Synergie

De mogelijke synergie tussen het DEC en De Scheg is mede bepalend geweest voor de locatiekeuze. De Commissie adviseert in het MER duidelijk aan te geven op welke wijze deze synergie vorm krijgt. Hierbij dient aandacht besteed te worden aan:

- de afstemming van het aanbod aan activiteiten: aard van activiteiten, openingstijden, verdeling van bezoekers over de week en over de seizoenen;
- de bereikbaarheid en het parkeren: vervoermanagement voor bezoekers en personeel, parkeervoorzieningen, fietsvoorzieningen en dergelijke;
- energie: mogelijkheden voor samenwerking bij de koudeproductie (beide complexen verbruiken energie voor koeling van sneeuw en ijs), gebruik van restwarmte, warmte- of koude-opslag en dergelijke.

Voor de beschreven mogelijkheden dient kwantitatief inzichtelijk te worden gemaakt wat de milieuwinst/toegevoegde waarde is. Duidelijk moet worden aangegeven welke samenwerking in de plannen is opgenomen, welke mogelijkheden nog nader onderzoek vergen en welke mogelijkheden niet als reëel worden gezien.

4.1.3 Duurzaamheid

Er dient in het MER ingegaan te worden op de mogelijkheden voor duurzaam bouwen, intensief of meervoudig ruimtegebruik, optimaliseren van de energiebalans, inzet van duurzame energie en warmte-krachtkoppeling en flexibiliteit. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan de mogelijkheid om de gebouwen ten dele of geheel voor andere activiteiten te gebruiken. Ook dient aandacht besteed te worden aan de mogelijke inzet van zonne-energie alsmede de opslag van energie in de bodem.

4.1.4 Grondwater

De consequenties voor het waterbeheer dienen beschreven te worden. Tevens moet de omvang van het verhard oppervlakte berekend te worden en dient te worden aangegeven wat er met (overtollig) hemelwater zal gebeuren.

4.1.5 Preventie en mitigatie

Tot slot, dienen in het MER de mitigerende maatregelen te worden beschreven die genomen zullen en/of kunnen worden om de nadelige gevolgen voor het milieu te beperken. Zo moet in het MER bijvoorbeeld aangegeven worden welke maatregelen genomen zullen worden om de reflectie van spoorweggeluid door het gebouw zoveel mogelijk te beperken.

4.2 Alternatieven en varianten

4.2.1 Referentiesituatie

Als het mogelijk is om de doelen van de initiatiefnemer te realiseren zonder dat de voorgenoemde of een vergelijkbare activiteit wordt uitgevoerd, is er een reëel nulalternatief. Gezien de doelstelling van de initiatiefnemer is er volgens de Commissie geen sprake van een reëel nulalternatief en kan in het MER volstaan worden met het beschrijven van de huidige situatie plus de autonome ontwikkelingen als referentiesituatie voor de alternatievenvergelijking.

4.2.2 Meest milieuvriendelijke alternatief

Het mma dient uit te gaan van duurzaamheid en leefbaarheid. Hiertoe dienen varianten te worden onderzocht met betrekking tot:

- een verkeerssituatie waarbij maximaal wordt ingezet op milieuvriendelijke vervoerwijzen (langzaam verkeer en openbaar vervoer) en beheersing van het autogebruik;
- de mogelijkheden voor een energiezuinige ontwikkeling van het complex (bijvoorbeeld synergie met De Scheg en mogelijkheden voor de inzet van zonne-energie bij het ontwerp van het gebouw);
- de samenwerking en samenhang met De Scheg, andere gebruikers en de gemeente op het gebied van energie, afval, water en vervoersmanagement (bezoekersstromen, parkeerbehoefte). Hierbij kan gedacht worden aan mogelijkheden voor collectief beheer en parkmanagement;
- mogelijkheden voor intensief ruimtegebruik, bijvoorbeeld meerlaags en/of ondergronds parkeren. Hierbij dienen zowel de mogelijkheden binnen de huidige plannen als de flexibiliteit van deze plannen ten aanzien van toekomstige ontwikkelingen beschreven te worden;
- de compensatie/inpassing van eventueel aanwezige natuurwaarden in het gebied⁸;
- verbetering van de leefbaarheid: esthetische en visuele inpassing, vermindering van lichtuitstraling, beperking schaduwwerking, beperking emissies en reflectie van geluid (koelstoffen), beperking parkeeroverlast, beperking van de risico's (gevaarlijke stoffen zoals de koelstoffen en externe veiligheidsrisico's ten gevolge van het spoorverkeer), vergroten van de sociale veiligheid.

Beschreven moet daarbij worden welke technieken, middelen en (preventieve en mitigerende) maatregelen daartoe zullen worden ingezet. Ook varianten op

---

⁸ Inspraakreactie 1 (bijlage 4) geeft aan op welke soorten het gebied geïnventariseerd is.

de vormgeving en de ruimtelijke inrichting moeten hierbij worden betrokken (bijvoorbeeld een ontwerp met minimale geluidsweerkaatsing). Indien de onderzochte varianten niet zijn te integreren tot één mma omdat er sprake is van tegenstrijdige milieubelangen, zullen meerdere mma's beschreven moeten worden.

5. BESTAANDE MILIEUTOESTAND, AUTONOME ONTWIKKELING EN MILIEUGEVOLGEN

Artikel 7.10, lid 1, onder d van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien de activiteit noch de alternatieven worden ondernomen."

Artikel 7.10, lid 1, onder e van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven."

5.1 Algemeen

Bestaande milieutoestand en autonome ontwikkeling

In het MER dient de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied, inclusief de autonome ontwikkeling, te worden beschreven als referentie voor de te verwachten milieueffecten. Daarbij wordt onder de autonome ontwikkeling verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu, zonder dat het voornemen wordt gerealiseerd. Bij deze beschrijving moet het MER uitgaan van ontwikkelingen van de huidige activiteiten in het studiegebied en van reeds genomen besluiten over nieuwe activiteiten.

Het studiegebied moet op kaart worden aangegeven en omvat het plangebied en de omgeving hiervan, voor zover daar effecten van de voorgenomen activiteit kunnen gaan optreden.

Gevolgen voor het milieu

Bij de beschrijving van de gevolgen voor het milieu dienen de volgende algemene richtlijnen in acht te worden genomen:

- expliciet dient te worden ingegaan op cumulatie van effecten als gevolg van samenloop van bezoek aan de verschillende activiteiten in het plangebied en het studiegebied;
- bij onzekerheden over het wel of niet optreden van effecten moet een gevoeligheidsanalyse worden uitgevoerd;
- onzekerheden en onnauwkeurigheden in de voorspellingsmethoden en in gebruikte gegevens moeten worden vermeld;
- de manier waarop de gevolgen voor het milieu zijn bepaald, dient inzichtelijk en controleerbaar te zijn door het opnemen van basisgegevens in bijlagen of expliciete verwijzing naar geraadpleegd achtergrondmateriaal;
- bij de beschrijving dienen de gevolgen van de aanlegfase en de gebruiksfase te worden betrokken.

De startnotitie geeft aan dat voor het MER met name de volgende milieuaspecten van belang zijn: verkeer, geluid, veiligheid, lichthinder en schaduwwerking, stedelijke inpassing en sociale aspecten. De Commissie merkt hierbij op

dat de invulling van de veiligheidsaspecten in het MER verder moet reiken dan in de startnotitie is aangegeven met speciale aandacht voor de externe veiligheidsaspecten.

5.2 Verkeer en vervoer

Het MER dient inzicht te geven in de door het plan te veroorzaken verkeers- en vervoersstromen in samenhang met de in de toekomst te verwachten hoeveelheid verkeer in de omgeving. Effecten in de vorm van verkeersstromen, (toename van) geluidsbelasting, capaciteiten en afwikkeling van verkeer op de toeleidende wegen moeten worden uitgewerkt. Ook moet aandacht worden besteed aan het parkeren en met name de verwachte en te bieden parkeercapaciteit, verdeeld over de dag en over de seizoenen. Ook is de relatie met het parkeren bij de Scheg en bij de mogelijke andere nog te bouwen functies in het gebied van belang. Meer specifiek moeten de volgende punten aan de orde komen:

- de aantallen en vervoerwijze van de bezoekers, alsmede de verdeling over de verschillende vervoerwijze en de verdeling over de uren van de dag en dagen van het jaar;
- de voorzieningen voor het autoverkeer: capaciteit en intensiteit van toeleidende wegen en kruispunten, zowel vanuit de stad als vanuit de regio, op relevante tijdstippen; omvang van de parkeervoorzieningen gerelateerd aan de vraag daarnaar; alsmede de wijze waarop parkeeroverlast in de omgeving voorkomen zal worden;
- de voorzieningen voor het collectief en openbaar vervoer: loopafstanden en looproutes naar de haltes van stads- en streekbussen tot de verschillende ingangen; frequentie openbaar vervoer; verbindingen (snelheid, aansluitingen, frequentie en geplande bedieningsduur) tussen de ingangen en het station en de mogelijkheden van vervoer in relatie met de sluitingstijd van het complex; de voorzieningen voor touringcars;
- de voorzieningen voor fietsverkeer en bezoekers te voet: routing en ligging en omvang van fietsenstallingen;

Een goed onderbouwde prognose van bezoekersaantallen en stromen is uitgangspunt voor de bovenstaande gegevens. Daar waar onzekerheid bestaat over de te verwachten aantallen adviseert de Commissie te werken met scenario's of bandbreedtes.

5.3 Woon en leefomgevingskwaliteit

Het DEC kan de woon- en leefomgeving in de directe nabijheid nadelig beïnvloeden. Deze effecten dienen in het MER inzichtelijk te worden gemaakt. Tevens moet in het MER worden aangegeven welke mitigerende maatregelen in het ontwerp of bij de exploitatie zijn voorzien om deze gevolgen te beperken. Het gaat hierbij om de volgende aspecten.

- Door zijn volume en bouwhoogte zal het DEC dominant in de omgeving aanwezig zijn. Deze effecten moeten door middel van visualisaties inzichtelijk gemaakt worden, met name vanuit het gezichtspunt van de meest nabij gelegen woningen.
- Het DEC is direct naast het spoor gepland. Het MER zal aan moeten geven welke invloed weerkaatsing van het spoorweggeluid heeft op de kwaliteit van de woon- en leefomgeving.

- Het MER dient een beeld te geven van de cumulatieve geluidssituatie in het nabijgelegen woongebied ten gevolge van geluidsemissies van railverkeer (inclusief geluidsweerkaatsing), wegverkeer en industrie (koeling, ventilatie).
- De gevolgen voor de verkeersveiligheid in het gebied door de toename van het autoverkeer dienen in het MER beschreven te worden.
- De gevolgen van het voornemen voor de sociale veiligheid dienen in het MER aan bod te komen, evenals de maatregelen om de sociale veiligheid te bevorderen. Het betreft zowel de inrichting van het gebied als de routes van en naar de parkeerplaatsen, de haltes voor openbaar vervoer en de fietspaden en -stallingen.

5.4 Veiligheid

Omdat de geplande locatie gelegen is naast een spoorbaan waarover transport van gevaarlijke stoffen plaatsvindt, verdienen de veiligheidsaspecten bijzondere aandacht. In het MER dient een externe veiligheidsanalyse gemaakt te worden, waarin ten minste de risico's van het transport van gevaarlijke stoffen (over het spoor en de weg) en de risico's van gebruik, aanvoer en opslag van koelmiddelen betrokken worden. Eveneens dienen de samenhang en cumulatieve risico's van de systemen in beschouwing genomen te worden. Bijvoorbeeld, wat is het cumulatieve risico van een ontspoorde trein in de nabijheid van een opslagplaats voor koelmiddelen?

5.5 Overige milieugevolgen

Een duurzame inrichting van de locatie, een duurzaam ontwerp van de gebouwen en een optimale samenwerking met De Scheg kan leiden tot een besparing op het gebruik van primaire energiebronnen, drink- en grondwater en andere grondstoffen. Deze effecten moeten in het MER inzichtelijk worden gemaakt.

De startnotitie geeft aan dat in het MER ook aandacht zal worden besteed aan de beperkte impact van het voornemen op bodem, water, natuur, landschap en cultuurhistorie. De Commissie onderschrijft dat deze effecten minder belangrijk zullen zijn en adviseert om deze effecten in het MER alleen te beschrijven voor zover relevant voor de besluitvorming en voor zover onderscheidend voor de verschillende alternatieven, zodat deze in de alternatievevergelijking meegewogen kunnen worden.

Een inventarisatie van aanwezige natuur, en kwetsbare soorten moet worden uitgevoerd. De verwachting is dat deze aanwezig zijn⁹ en dat door middel van een passende in- en aankleding de functie als verbindingszone en leefgebied kan worden gewaarborgd. Daarnaast dient het MER aandacht te besteden aan eventueel voorkomende archeologische waarden en bodemschatten.

---

⁹ Dit wordt vermeld in inspraakreactie 1 (bijlage 4).

6. VERGELIJING VAN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder f van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een vergelijking van de ingevolge onderdeel d beschreven te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit, alsmede met de beschreven gevolgen voor het milieu van elk der in beschouwing genomen alternatieven."*

De milieueffecten van de voorgenomen activiteit en het mma moeten onderling én met de referentie worden vergeleken. Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de mate waarin, dan wel de essentiële punten waarop, de positieve en negatieve effecten van de voorgenomen activiteit en het mma verschillen. Vergelijking moet bij voorkeur op grond van kwantitatieve informatie plaatsvinden. Bij de vergelijking moeten de doelstellingen en de grens- en streefwaarden van het milieubeleid worden betrokken.

Hoewel dit geen verplicht deel van het MER uitmaakt, beveelt de Commissie aan een indicatie te geven van de kosten van de verschillende alternatieven.

7. LEEMTEN IN INFORMATIE

Artikel 7.10, lid 1, onder g van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een overzicht van de leemten in de onder d en e bedoelde beschrijvingen [d.w.z. van de bestaande milieutoestand en autonome ontwikkeling daarvan, resp. van de milieueffecten] ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens."*

Het MER moet aangeven over welke milieuaspecten geen informatie kan worden opgenomen vanwege gebrek aan gegevens. Deze inventarisatie moet worden toegespitst op die milieuaspecten, die (vermoedelijk) in de verdere besluitvorming een belangrijke rol spelen. Op die manier kan worden beoordeeld, wat de consequenties moeten zijn van het gebrek aan milieu-informatie.

Beschreven moet worden:

- welke onzekerheden zijn blijven bestaan en wat hiervan de reden is;
- in hoeverre op korte termijn zou kunnen worden voorzien in de leemten in informatie;
- de consequenties die leemten en onzekerheden hebben voor het besluit.

8. EVALUATIEPROGRAMMA

Artikel 7.39 van de Wm:

"Het bevoegd gezag dat een besluit heeft genomen, bij de voorbereiding waarvan een milieueffectrapport is gemaakt, onderzoekt de gevolgen van de betrokken activiteit voor het milieu, wanneer zij wordt ondernomen of nadat zij is ondernomen."

De gemeente Deventer moet bij het besluit aangeven op welke wijze en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen. Het verdient aanbeveling, dat in het MER reeds een aanzet wordt gegeven voor een onderzoeksprogramma, omdat er een sterke koppeling bestaat tussen onzekerheden in de gebruikte voorspellingsmethoden, de geconstateerde leemten in informatie en het te verrichten evaluatieonderzoek.

9. VORM EN PRESENTATIE

Bijzondere aandacht verdient de presentatie van de vergelijkende beoordeling van de alternatieven. De onderlinge vergelijking dient bij voorkeur te worden gepresenteerd met behulp van tabellen, figuren en kaarten. Voor de presentatie beveelt de Commissie verder aan om:

- het MER zo beknopt mogelijk te houden, onder andere door achtergrondgegevens (die conclusies, voorspellingen en keuzen onderbouwen) niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst bij het MER op te nemen;
- recent kaartmateriaal te gebruiken, voorzien van goed leesbare topografische (straat)namen en een duidelijke legenda.

10. SAMENVATTING VAN HET MER

Artikel 7.10, lid 1, onder h van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieu-effectrapport en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven alternatieven."*

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken voor de besluitvorming zijn weergegeven, zoals:

- een korte beschrijving van de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- de belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van de voorgenomen activiteit en het mma;
- de vergelijking van de alternatieven/varianten en de argumenten voor de selectie van het mma;
- belangrijke leemten in kennis.